

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 5/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. V., Š., prechodne S., zastúpeného obchodnou spoločnosťou A., s. r. o., P., v mene ktorej koná konateľ JUDr. K. V: a JUDr. D. V., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane základných ľudských práva a slobôd v spojení s čl. 17 a čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co 43/2012 z 12. septembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. V. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2012 doručená sťažnosť Ing. M. V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) v spojení s čl. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 17 a čl. 41 dohovoru uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 43/2012 z 12. septembra 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 4 C 200/2010-78 z 10. novembra 2011 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) zamietol návrh sťažovateľa, ktorým sa domáhal povolenia obnovy konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 4 C/18/2008. Krajský súd napadnutým rozhodnutím uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil.

V odôvodnení svojej sťažnosti sťažovateľ opísal dôvody podania návrhu na povolenie obnovy konania, celý priebeh konania na okresnom súde a na krajskom súde ako aj rozhodnutia obidvoch všeobecných súdov, ktoré v jeho právnej veci vydali. Ďalej podrobne opísal svoje právne posúdenie veci v pôvodnom konaní, ktorého obnovy sa domáhal, vychádzajúce z aplikácie niektorých ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov a zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov. Nadväzne na to v sťažnosti konštatuje, že odmietnutím *„zákonného postupu zo strany súdov, sťažovateľovi bolo odňaté jeho ústavné právo na zákonné rozhodnutie a naopak, tieto súdy podporili zneužitie práva v prospech právnických osôb aj napriek tomu, že takýto postup bol zakázaný podľa zák. č. 182/93 Z. z. ... Preto neobstojí ani prípadná obrana súdov oboch stupňov, že neplatnosť spomínaných zmlúv vyprodukovaných M. s. r. o. a M. a. s., sťažovateľ mal jednoznačne uplatňovať v základnom súdnom konaní o vypratanie bytu, t. j. v konaní 4 C 18/2008... lebo tieto súdy na absolútnu neplatnosť týchto zmlúv mali prihliadať ex offio kedykoľvek a dokonca mali povinnosť samy prejudiciálne nielen zistiť túto neplatnosť, ale prejudiciálne o neplatnosti rozhodnúť...*

Prvostupňový súd vôbec nerešpektoval svoje povinnosti upravené nielen v O. s. p., nielen v čl. 1 Ústavy SR ... ako i podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci vydal takéto rozhodnutie:

„1. Právoplatným uznesením 2 Co 43/201 zo dňa 12. 09. 2012... ktorým bolo potvrdené uznesenie 4 C 200/2010 Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi... Boli porušené základné ústavné práva Ing. M. V... a to hlavne, jeho právo na zákonnú ochranu podľa čl. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy... ako i jeho základné ľudské práva podľa Dohovoru... a to najmä v jeho článkoch 6, 13, 17, 41 a nasl.

2. Uznesenie 2 Co 43/2012 zo dňa 12. 09. 2012 Krajského súdu v Košiciach sa zrušuje a vracia sa na opätovné rozhodnutie Okresnému súdu v Spišskej Novej Vsi v konaní 4 C 200/2010.

3. Priznáva sťažovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 €, ktorú je povinný zaplatiť Krajský súd v Košiciach do 2 mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Priznáva trovy konania právneho zastúpenia vo výške 323,52 €... ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia...“

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach,

na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať a vecne sa zaoberať sťažnosťami namietajúcimi porušenie práv iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Ústavný súd skúmaním podmienok konania o podanej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania zistil, že okresnému súdu bolo 21. novembra 2012 doručené dovolanie, ktorým sťažovateľ namietal naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. b) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), t. j. že v konaní ako účastník vystupoval ten, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, a tiež dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP, t. j. že sťažovateľovi ako účastníkovi konania mala byť postupom všeobecných súdov odňatá možnosť konať pred súdom. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že o podanom dovolaní sťažovateľa nebolo do rozhodnutia ústavného súdu najvyšším súdom právoplatne rozhodnuté.

Podľa názoru ústavného súdu má právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa najskôr a predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací (k podobným záverom už ústavný súd dospel vo veciach napr. m. m. III. ÚS 26/09, III. ÚS 109/2010, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 462/2011).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ svoje námietky uplatnil v sťažnosti podanej ústavnému súdu, pričom pred podaním sťažnosti ich už skôr uplatnil v podanom dovolaní, a v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo dovolacie konanie ešte skončené, bolo dôvodné sťažnosť proti rozhodnutiu krajského súdu odmietnuť pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Podanie dovolania a súbežne s ním aj podanie sťažnosti ústavnému súdu navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto mimoriadnom opravnom prostriedku.

Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2013